

# Inhoud

Voorwoord 10

**1. Jona de profeet** 12

*En het woord des HEEREN geschiedde tot Jona, de zoon van Amitthai, zeggende: Maak u op, ga naar de grote stad Ninevé en predik tegen haar; want hunlieder boosheid is opgeklommen voor Mijn aangezicht.*

*Maar Jona maakte zich op om te vluchten naar Tarsis, van het aangezicht des HEEREN; en hij kwam af te Jafò, en vond een schip, gaande naar Tarsis, en hij gaf de vracht daarvan en ging neder in hetzelfde om met henlieden te gaan naar Tarsis, van het aangezicht des HEEREN.*

Jona 1:1-3

**2. Jona de vluchteling** 28

*Voorts zeiden zij een ieder tot zijn metgezel: Komt en laat ons loten werpen, opdat wij mogen weten om wiens wil ons dit kwaad overkomt. Also wierpen zij loten, en het lot viel op Jona.*

*Toen zeiden zij tot hem: Verklaar ons nu om wiens wil ons dit kwaad overkomt. Wat is uw werk en vanwaar komt gij? Welk is uw land en van welk volk zijt gij?*

*En hij zeide tot hen: Ik ben een Hebreëër en ik vrees de HEERE, de God des hemels, Die de zee en het droge gemaakt heeft.*

Jona 1:7-9

**3. Een noodzakelijk offer** 44

*En hij zeide tot hen: Neemt mij op, en werpt mij in de zee, zo zal de zee stil worden van ulieden; want ik weet, dat deze grote storm ulieden om mijnentwil overkomt. Maar de mannen roeiden om het schip weder te brengen aan het droge, doch zij konden niet; want de zee werd hoe langer hoe onstuimiger tegen hen.*

*Toen riepen zij tot de HEERE en zeiden: Och HEERE, laat ons toch*

*niet vergaan om dezes mans ziel, en leg geen onschuldig bloed op ons; want Gij, HEERE, hebt gedaan gelijk als het U heeft beaagd. En zij namen Jona op en wierpen hem in de zee. Toen stond de zee stil van haar verbolgenheid.*

Jona 1:12-15

#### **4. Jona in de buik van de vis**

60

*En Jona bad tot de HEERE zijn God, uit het ingewand van de vis. En hij zeide: Ik riep uit mijn benauwdheid tot de HEERE, en Hij antwoordde mij; uit de buik des grafs schreide ik, en Gij hoordet mijn stem.*

*Want Gij hadt mij geworpen in de diepte, in het hart der zeeën, en de stroom omving mij; al Uw baren en Uw golven gingen over mij heen.*

*En ik zeide: Ik ben uitgestoten van voor Uw ogen; nochtans zal ik de tempel Uwer heiligheid weder aanschouwen.*

Jona 2:1-4

#### **5. Jona verlost**

76

*Het heil is des HEEREN.*

Jona 2:9b

#### **6. Jona opnieuw door de Heere naar Ninevé gestuurd**

92

*En het woord des HEEREN geschiedde ten anderen male tot Jona, zeggende:*

*Maaak u op, ga naar de grote stad Ninevé; en predik tegen haar de prediking, die Ik tot u spreek.*

Jona 3:1 en 2

#### **7. Jona bij Ninevé**

108

*Dat verdroot Jona met groot verdriet, en zijn toorn ontstak.*

*Toen zeide God tot Jona: Is uw toorn billijk ontstoken over de wonderboom?*

Jona 4:1 en 9a

# 1

## Jona de profeet

### *Inleiding*

In deze serie preken willen we met u stilstaan bij het kleine Bijbelboek Jona dat slechts vier hoofdstukken telt. Het Bijbelboek Ruth kent ook maar vier hoofdstukken, maar dat is een geschiedenis die iets aantrekkelijks, iets *lieflijks* heeft. Wat was er een verbondenheid tussen Ruth en haar twee schoondochters. In het boek Jona gaat het niet over lieflijkheid, maar over storm, ondergang, verkeerdheid, onwil, rebellie. Het boek bevat een *oordeelsprediking*. In het boek Ruth komt Boaz naar voren, de meerdere van Ruth, de man die geweldig is van vermogen. In hem zien we een beeld van de meerdere Boaz, Die nog steeds Zijn Ruths vergadert op de dorsvloeren en op Zijn akker. Hij is nog steeds de Man Die niet rusten zal totdat Hij de ganse zaak zal voleind hebben. Bij Jona is dat zo anders. Daar gaat het met name over oordeel, over de bediening van de wet en over de toorn van God vanwege de overtreding van de wet.

Tóch zijn er overeenkomsten tussen het boek Ruth en het boek Jona. In de eerste plaats zijn ze beide geïnspireerd door Gods Geest. In de tweede plaats komt in beide boeken Gods soevereiniteit naar voren. Waarom Ruth wel en Orpa niet? Waarom moest Jona naar Ninevé? Het was Gods soevereiniteit dat deze boodschap aan een heidenstad gebracht moest worden. Niemand zag ernaar uit. Maar de Heere werkt in Zijn soevereine raad onwederstandelijk. Dan moet Jona overboord. Hij moet op zijn plek gebracht worden, want hij móét Gods boodschap brengen. En die boodschap zál vrucht dragen, in welk opzicht dan ook. De Heere bereikt toch Zijn doel, ook in het kleine Bijbelboek Jona. Zowel in het boek Ruth als in het boek Jona klinkt door: 'Mijn raad zal bestaan en Ik zal al Mijn welbehagen doen.'

Het Bijbelboek Jona staat tussen de zogenaamde kleine profeten. Wonderlijk, want zowel de boeken van de grote profeten (Jesaja, Jeremia en Ezechiël) als de kleine profeten (denk onder andere aan Obadja, Micha, Nahum) bevatten een profetie. We spreken over 'de profetie van Obadja' of 'de profetie van Nahum'. Maar over de *boodschap* van Jona. We zouden zeggen: Het is meer een verhaal. Moderne verklaarders zien het meer als een allegorie, een soort verhaal dat niet echt gebeurd is, maar waaruit we lering kunnen trekken. Daarin gaan we niet mee! Het is echt gebeurd. We lezen in vers 1: 'En het woord des HEEREN geschiedde tot Jona.' Ook het boek Jona is heilshistorie. In Jona zien we de schaduwen van Hem Die méér is dan Jona.

We zien ook hoe het Oude en het Nieuwe Testament met elkaar verbonden zijn. Leest u maar na in Mattheüs 12, vers 39 tot 41, waar de Heere Jezus de ongelovige Joden bestraft. Hij zegt tegen de Schriftgeleerden en de Farizeeën die een teken willen zien: 'Het boos en overspelig geslacht verzoekt een teken, en hun zal geen teken gegeven worden dan het teken van Jona, de profeet. Want gelijk Jona drie dagen en drie nachten was in de buik van de walvis, alzo zal de Zoon des mensen drie dagen en drie nachten wezen in het hart der aarde.' Ziet u het? Méér dan Jona is hier. Dat zegt de Heere Zelf ook: 'De mannen van Ninevé zullen opstaan in het oordeel met dit geslacht en zullen hetzelfde veroordelen [aangrijpende gedachte!] want zij hebben zich bekeerd op de prediking van Jona; en zie, meer dan Jona is hier.' Dat is Christus Zelf. Hetzelfde vindt u in Lukas 11 vers 30 waar de Zaligmaker opnieuw spreekt van Jona: 'Want gelijk Jona voor de Ninevieten een teken geweest is, alzo zal ook de Zoon des mensen zijn voor dit geslacht.' Dus het boek Jona wordt herhaaldelijk aangehaald in het Nieuwe Testament.

Het teken van Jona is een beeld van de Heere Jezus Christus, Die ook tot een val en een opstanding gezet is voor velen, maar Die méér is dan Jona. Ook daarin zien we de eenheid tussen het Oude en het Nieuwe Testament. In het Oude Testament zien we de belofte (de bloem) in de knop. In het Nieuwe Testament mag de bloem in bloei staan. Zo hebben onze vaders het wel uitgedrukt.

We willen met u een gedeelte uit Jona 1 overdenken. We lezen u de eerste drie verzen waar we Gods woord in de tekst als volgt lezen:

*1 En het woord des HEEREN geschiedde tot Jona, de zoon van Amitthai, zeggende:*

*2 Maak u op, ga naar de grote stad Ninevé en predik tegen haar; want hunlieder boosheid is opgeklommen voor Mijn aangezicht.*

*3 Maar Jona maakte zich op om te vluchten naar Tarsis, van het aangezicht des HEEREN; en hij kwam af te Jafo, en vond een schip, gaande naar Tarsis, en hij gaf de vracht daarvan en ging neder in hetzelfde om met henlieden te gaan naar Tarsis, van het aangezicht des HEEREN.*

We staan stil bij *Jona de profeet*. We letten op drie gedachten:

1. Geroepen door God. ‘En het woord des HEEREN geschiedde tot Jona, de zoon van Amitthai.’
2. Met een opdracht van God. ‘Maak u op, ga naar de grote stad Ninevé en predik tegen haar; want hunlieder boosheid is opgeklommen voor Mijn aangezicht.’
3. Wegvluchtend van God. ‘Maar Jona maakte zich op om te vluchten naar Tarsis, van het aangezicht des HEEREN.’

### *1. Geroepen door God*

‘En het woord des HEEREN geschiedde.’ We geloven in de woordelijke inspiratie van de Schrift. Er staat geen woord te veel in de Bijbel, ook geen woord te weinig. Onze tekst begint met het voegwoordje ‘en’. Dat heeft dus betekenis. Als ik zeg: ‘Jan en Piet’ betekent dat ‘Jan en Piet samen’. Het woordje ‘en’ is een verbindingswoord. Maar waar verbindt dat woord dan mee? Wel, er staat: ‘En het woord des HEEREN geschiedde tot Jona.’ Het woordje ‘en’ duidt erop dat het niet de eerste keer was dat het woord des HEEREN tot Jona geschiedde. Was dat wel zo, dan had er kunnen staan: ‘Toen geschiedde het woord des HEEREN tot Jona.’ Het woord ‘en’ is als het ware de schakel met wat eraan voorafgaat.

U zegt: Er staat toch niet wat eraan voorafging? Ja, toch wel.

We geloven dat dit wijst naar 2 Koningen 14:25. Dat is de enige plaats in de Schrift waar we nog wat meer lezen over Jona. Daar staat: ‘Hij bracht ook weder de landpale Israëls van de ingang van Hamath tot aan de zee des vlakken velds; naar het woord des HEEREN.’ Dus het land van Israël werd uitgebreid. Er werd aan toegevoegd. De landpalen werden verwijld. En dat was ‘door de dienst van Zijn knecht Jona, de zoon van Amitthai, de profeet, die van Gath-Hefer was.’ Daar hebt u Jona.

Dus wat er gebeurde in Israël, was door Jona geprofeteerd. Jona was geen man die uit eigen gedachten profeteerde, maar hij was een ware profeet. Door God geroepen en door God gezonden. Niet pas hier in vers 1, maar al vóór die tijd. Hij was een geroepen en gezonden knecht des Heeren.

De Heere had Zijn woorden ook in de mond van Jona gelegd. Wat een voorrecht. En Jona had mogen zeggen: ‘Dat land zal verwijld worden. De Heere zal u onverdiend zegenen en weldoen.’ Verdiend was het inderdaad niet. De afgoden werden gediend, er was afgoderij onder Jerobeam II, die in die tijd regeerde. Dit alles gebeurde ongeveer in de tijd van Hosea en Amos. Dan hebt u enigszins een tijdsaanduiding. Het was onverdiend, maar het zou toch gebeuren. Hoewel, de opleving zou maar van korte duur zijn. In de verte kon men al een andere macht zien rijzen en sterker worden.

We mogen ons in onze dagen wel afvragen: Zou de slapende leeuw in Oost-Europa – Rusland – die weer ontwaakt is, opnieuw tot een grote macht worden? Of is het China? Het decadente Westen is aan het vervallen. Zal het ons vergaan als het Romeinse rijk dat steeds minder werd van binnenuit? We weten het niet, maar het valt te vrezen.

In de dagen van Jona zag de profeet dat wel aankomen evenals anderen die hun ogen nog open hadden. In het noordoosten was Assur, Assyrië, en de grote stad Ninevé. Je kon zien, dat grote land was in opkomst. Dat rijk werd steeds machtiger. Terwijl de opleving van het tienstammenrijk, waar Jona profeteerde, maar tijdelijk was. De Heere zou het volk spoedig bezoeken met de roe en bittere tegenheên. Het is in die tijd dat Jona weer een woord

van de Heere krijgt. Het is dus niet de eerste keer dat de Heere tot hem spreekt in Jona 1 vers 1.

De naam Jona betekent *duif*. De Heere Jezus heeft gezegd dat Gods kinderen oprecht moeten zijn gelijk de duiven en voorzichtig gelijk de slangen. De duif is het zinnebeeld van oprechtheid, van reinheid, van zuiverheid. De profeet Jona komt in dit Bijbelboek niet naar voren als een lief duifje. Integendeel. Hij is boos op God, boos op de Ninevieten, ach, waar was hij al niet boos op? En toch is hij iemand die de Heere vreest. Toch is hij iemand die het welzijn van zijn volk op het oog gehad heeft. Hij heeft liefde voor Israël en voor de Naam van de God van Israël. Jona is toch een van de oprechten, hij is een duif. Hij is een van Gods lieve volk.

Zijn er onder ons die in zichzelf helemaal geen duif zijn, maar die toch door de Heere weleens eerlijk gemaakt zijn, oprecht, en tot de vreze van God genegen? Want de Heere maakt Zijn volk eerlijk en oprecht, hoor. Er komt een tijd in hun leven dat ze eerlijk schuld gaan belijden, dat ze eerlijk voor God gaan invallen. Dat ze eerlijk hun Rechter om genade gaan bedelen. Dan gaan ze eerlijk bekennen: ‘Dies ben ik, HEERE, Uw gramschap dubbel waardig.’ De Heere maakt hen oprecht, en buigt hun hart over om de Koning, Die in de opening van het Evangelie hun wordt voorgesteld, te volgen. Ze zijn als de discipelen en zeggen: ‘We hebben alles verlaten en zijn U gevolgd.’ Daar hoorde Jona ook bij. Ook hij was een kind en een knecht des HEEREN.

Wat weten we verder van hem? Hij was de zoon van Amitthai. In de naam Amitthai hoor je als het ware het woord ‘amen’. Het betekent: ‘Mijn waarheid’. Het woord ‘amen’ betekent: ‘Het is vast, het is zeker, het is waar’. Het is als een eed. Christus wordt wel de ‘Amen’ genoemd, de waarachtige en getrouwe Getuige. De vader van Jona kennen we verder niet, maar de God der waarheid, Die spreekt tot Jona, wel. Deze God zal Zijn waarheid nimmer krenken, maar eeuwig aan Zijn verbond gedenken. Hij zal aan Zijn belofte, maar ook aan Zijn bedreigingen gedenken.

Amitthai, de vader van Jona, woonde in Zebulon, in Galilea. We lezen in Jesaja 9: ‘Het volk, dat in duisternis wandelt, zal een groot licht zien; degenen die wonen in het land van de schaduw des doods, over dezelve zal een licht schijnen.’ Mattheüs schrijft in hoofdstuk 4 dat de Zaligmaker in Galilea is gaan wonen nadat Hij gehoord had dat Johannes was overgeleverd. ‘En Nazareth verlaten hebbende, is komen wonen in Kapernaüm, gelegen aan de zee, in de landpalen van Zebulon en Naftali; opdat vervuld zou worden hetgeen gesproken is door Jesaja de profeet, zeggende: Het land Zebulon en het land Naftali, aan de weg der zee over de Jordaan, Galilea der volken: Het volk, dat in duisternis zat, heeft een groot licht gezien.’

Van dat Licht zal Jona een type, een afbeelding zijn. Jona zal als het ware het Licht afschaduwten. Ook als hij – zo lezen we in hoofdstuk 2 – in de buik van de vis zal zijn, drie dagen en drie nachten. Zo is Christus immers in het hart der aarde geweest.

Op zekere dag komt er rechtstreeks van het hemelhof een beroepsbrief naar Jona. Wat kan een beroepsbrief voor een predikant soms een spanning geven. Maar hij mag daarin niet op zijn eigen hart vertrouwen en al zeker niet op zijn eigen vlees. Want dat begeert soms wat groot is en wat rijk is, wat voornaam is en aanzien heeft. Ook Gods knechten moeten voor zichzelf bewaard worden. Jona krijgt een beroepsbrief naar een grote stad, maar er is geen grote gemeente. Paulus werd door de Heere bemoedigd met de woorden: ‘Ik heb veel volks in deze stad’, toen hij naar Korinthe moest. Maar die bemoediging krijgt Jona niet.

Ninevé was in die dagen een grote stad die waarschijnlijk wel een miljoen inwoners had. Het was een wereldstad, die wijd en zijd vermaard was. Ook vanwege de goddeloosheid. Het was een voluit heidense stad. We lezen dat ‘hunlieder boosheid was opgeklommen voor Gods aangezicht’. De boosheid was zo hoog opgeklommen dat de maat als het ware vol was. Zo is het ook met ons vaderland. Hoelang zal de Heere de boosheid die opklimt uit ons vaderland tot de hemel nog gedogen?



## *2. Met een opdracht van God*

De beroepsbrief voor Jona is heel duidelijk: 'Maak u op, ga naar de grote stad Ninevé en predik tegen haar.' Jona moet de Heere onvoorwaardelijk gehoorzamen. De Heere zegt met andere woorden: 'Doe uw mantel aan, uw gordel om en maak u gereed voor de reis. Niet morgen, maar nu meteen. Maak u op en ga naar de grote stad Ninevé en predik tegen haar.' Dat is de opdracht die in de beroepsbrief staat.

Jona moet met die lastbrief naar die grote stad. We zouden in onze dagen kunnen denken aan New York City. Of aan het kleinere Amsterdam. Daar is de boosheid ook ten top gestegen! En niet alleen daar.

'Maak u op, ga naar de grote stad.' Wat moet Jona daar gaan doen? Leest u maar mee: 'Predik tegen haar.' Het woord 'predik' betekent 'schreeuw'. In het Engels is dat ook duidelijk weergegeven in het woord 'cry'. Dat wil dus zeggen: 'Schreeuw het uit!' 'Roep uit de keel, houd niet in, verhef uw stem als een bazuin, en verkondig Mijn volk hun overtreding, en het huis van Jakob hun zonden', zo heeft Jesaja eens gesproken in hoofdstuk 58. De bazuin van Jona moet een helder en zeker geluid geven. Zijn boodschap mag niet terughoudend zijn. De profeet mag ook niet aarzelend zijn in zijn boodschap. Hij mag geen zachte, diplomatieke woorden en termen gebruiken om het wat aanvaardbaar te maken voor de hoorders. Tegenwoordig zegt men dan dat er 'aansluiting' gezocht moet worden. Nou, in Ninevé was helemaal geen aansluiting. Men wilde met de God van Israël niets te maken hebben. Wat moesten zij met een Jood die hun zou komen vertellen wat de God van Israël tot hem had gezegd? Nee, Jona zal absoluut geen aansluiting vinden in die goddeloze stad.

Hij krijgt ook niet de opdracht om eerst een cursus te volgen. Jona moet erheen gaan en daar wachten wat de Heere hem te spreken zal geven.

Jona voelt dat hij in Ninevé als het ware de bazuin aan de mond zal moeten zetten. Hij mag er niet aarzelend spreken. Wat zal er een opzien geweest zijn bij Jona. Hij weet dat hem heel wat wacht in Ninevé. Bovendien is het een zeer lange reis. Ninevé is niet

naast de deur. Daarnaast is Ninevé een plaats van buitengewone goddeloosheid. En daar moet hij, als Joodse dominee, met kracht gaan roepen. Hij moet *tegen* de stad gaan prediken ...

De Heere roept Zijn knechten niet om de boodschap te verzachten, om de boodschap als het ware wat aanvaardbaar te maken, om wat aansluiting te krijgen bij het verdorven verstand van de mens. Natuurlijk mogen en moeten ze de boodschap eenvoudig brengen. De bekende predikant Alexander Comrie vroeg aan zijn vrouw als hij thuiskwam nadat hij gepreekt had: 'Hoe was het?' Dan zei ze: 'Man, het moet nóg eenvoudiger.' De volgende keer dat hij gepreekt had, vroeg hij het haar weer. En opnieuw klonk het: 'Nóg eenvoudiger.' We kunnen eigenlijk nooit te eenvoudig zijn in de prediking, maar het moet wel helder en klaar blijven wat Gods boodschap is. Deze mag niet voor tweeërlei interpretatie vatbaar zijn.

'En het woord des HEEREN geschiedde ...' Wanneer *wij* iets zeggen, gebeurt er op dat moment niets. Onze woorden geven geluid, maar daar houdt het mee op. Als *de Heere* in Genesis 1 zegt: 'Daar zij licht', dan *is* er licht. Dat woord doet wat. *Dát* staat er eigenlijk als we lezen: 'En het woord des HEEREN geschiedde.' Het woord des HEEREN is niet alleen met macht. Het *wérkt*, en het zal niet ledig tot Hem wederkeren, maar het zal doen wat Hem behaagt.

U komt ook elke zondag en tijdens de doordeweekse diensten onder dat woord. Bedenk dat u nooit hetzelfde de kerk uitgaat als u erin kwam. Dat kan niet, want Gods woord zal niet ledig wederkeren. Het kan twee kanten op. Het zal zijn tot oordeel of tot voordeel. Een reuke des doods ten dode of een reuke des levens ten leven.

'En het woord des HEEREN geschiedde tot Jona.' Het woord des HEEREN wordt een zaak voor Jona. Hij kan er niet omheen. Dat woord *is* er. Woorden van mensen kunnen we vergeten. Daar kunnen we onze oren voor toestoppen. Woorden van mensen kunnen we wegwuiven. Maar hier gaat het over het woord des HEEREN dat tot Jona komt. Wat zal hij doen? Zal hij eronder

bukken? Zal hij het eronder mogen verliezen? Zal hij onder de majesteit van dat woord beven en zeggen: 'Heere, Uw woord is mij te sterk geworden, Gij hebt mij overreed en Gij hebt mij overmocht?'

We lezen hier dat het woord des HEEREN tot Jona 'geschiedde'. Is dat woord weleens tot *u* geschied? Is dat weleens een zaak geworden waar u niet meer omheen kon?

Jona krijgt de boodschap dat hij het woord van de Heere moet gaan prediken: 'Maak u op, ga naar de grote stad Ninevé en predik tegen haar ...' Hij moet niet prediken *tot* Ninevé, maar *tegen* Ninevé. Dat is geen aangename opdracht! In Amerika zijn er wel kerken waar tien- tot twintigduizend mensen samenkomen, op de zondag en doordeweeks. Het schijnen bloeiende kerken te zijn. Maar wat zou ervan overblijven als die predikers eens *tegen* die mensen zouden preken? Ik denk niet dat er veel van zou overblijven! Het is een wonder dat onder ons nog getrouwheid mag zijn in het opkomen onder het Woord van God. Ook als het woord *tegen* ons is. De Heere doet dat niet uit lust tot plagen, en Gods knechten doen dat niet uit vijandigheid. Het is omdat de Heere uw dodelijke dag nog niet heeft begeerd. Later in dit Bijbelboek zal Jona dat ook aanvoeren en zal hij zeggen: 'Heere, ik wist het wel dat U barmhartig bent, genadig, lankmoedig en groot van goedertierenheid.'

En zo is het nog steeds. Het is ook nú nog Gods goedertierenheid dat Hij de boodschap laat brengen: 'Predik tegen haar.' Het is de taak van Gods knechten, ook in deze tijd, om te roepen: 'O land, land, land, hoort des HEEREN woord.' Dat woord behoort gepredikt te worden tegen de wereld, die zonder tegenspreken de grofste goddeloosheid bedrijft en de grofste vuilheid tolereert. Winkels worden zondags opengesteld. Gods dag wordt vertrapt. Wat is er een nood! Het is goed dat er in zulke omstandigheden een waarschuwend getuigenis van de kerk uitgaat richting de overheid. Dat is niet alleen een taak voor de deputaten, dat is een taak voor ons allemaal. We behoren eerlijk te 'prediken' tegen kerken waar alleen gesproken wordt over Gods liefde. Dan geldt ook: Predik tegen haar dat het niet stand zal houden. Dat

het eenmaal bitter tegen zal vallen in de dag aller dagen. Predik tegen als die mensen maar bouwen op de zandgrond.

Gods knechten krijgen ook de boodschap om te prediken tegen allen die onbekeerd voortleven, die voortwandelen op de brede weg die naar het verderf leidt. Ook al bezoeken we trouw de kerkdiensten. Zolang u zo voortleeft, blijft het oordeel van God op u. Zolang u niet onder Hem leert buigen, zolang u de wapens niet inlevert, zal het u insgelijks vergaan als Ninevé. Tenzij dat u zich bekeert.

Die boodschap ‘tegen haar’ die de Heere Jezus tegen de Farizeeën preekte, werd Hem niet in dank afgenomen. Hoe is dat met ons als het klinkt: ‘Tenzij uw gerechtigheid overvloediger is dan van de Farizeeën en Schriftgeleerden, gij zult het Koninkrijk Gods niet ingaan?’ De Heere is niet gekomen om te roepen rechtvaardigen, maar *zondaren* tot bekering. Er zal blijdschap zijn in de hemel over ene zondaar die zich bekeert, méér dan over 99 rechtvaardigen.

Gods knechten moeten nog steeds preken, tegen alle *ongerechtigheid*, maar ook tegen alle *eigengerechtigheid*. We voelen ons zo vaak verheven boven de wereld, maar we zitten zelf vol met ongerechtigheid én eigengerechtigheid. Hebt u dat Ninevé hier vanbinnen al eens leren kennen? Hebt u het geleerd dat hier vanbinnen een poel van goddeloosheid en een bron van eigen-gerechtigheid huist? Gods knechten moeten nog steeds zeggen: Wee u, wanneer gij u niet bekeert! Dan krijgen ze de ‘Farizeeërs’ tegen. Men heeft graag een ‘lieve’ dominee. En het is waar, Gods knechten mogen niet onnodig twisten. Ze behoren vriendelijk te zijn jegens allen. Maar ze moeten wel *eerlijk* zijn en *oprecht*. Het mag hun voortdurende bede wel zijn: ‘Och, Heere, maak mij oprecht, dat ik de gunst van mensen niet zoek en hun afwijzing niet vrees. Maak me getrouw aan Uw opdracht.’

Gods knechten dienen eerlijk te waarschuwen. ‘Maak u op, ga naar de grote stad Ninevé en predik tegen haar.’ Er moet gepredikt worden tegen eigengerechtigheid. Er moet gepredikt worden tegen een leer waarin men zegt dat men Jezus kan aangrijpen, zonder dat er ooit plaats voor Hem is gemaakt in een

weg van diepe vernedering en verootmoediging onder God. De moordenaar aan het kruis beleed: 'Wij ontvangen straf waardig hetgeen wij gedaan hebben.' In de bekering komt het aan op twee dingen: Gods werk in het hart is noodzakelijk, en al ons werk valt ten enenmale weg. Het is en blijft waar:

Niets uit ons, maar alles uit Hem,  
Zo reist de Kerk naar Jeruzalem.

Dat is een les waar Gods kinderen hun hele leven voor nodig hebben. De prediking kan ook zo tegen hun vrome vlees ingaan. Wanneer gepredikt wordt dat er geen verzoening met God komt door onze lieve gestalten en dat het buiten Christus zeer zal stormen, dan zijn Gods knechten ook geen 'lieve' dominees meer. Ik herinner me dat mijn vader eens vertelde over een vrouw in de gemeente die met vijandschap in haar hart in de kerk zat. Het was een vrouw bij wie echt wel wat goeds in haar hart lag. Maar ze voelde dat alles van haar werd afgenomen. Ze moest eronderdoor gaan. Maar ze wilde het niet opgeven. Alles doet een mens om zijn leven te behouden. Ook deze vrouw. Maar wie zijn leven zal zoeken te behouden, die zal het verliezen. Dat is een boodschap 'tegen haar'. Dat is geen aangename boodschap. En toch is het barmhartigheid van God dat die boodschap nog verkondigd mag worden, want in die weg komt er een buigen onder God. We zullen het horen bij Ninevé.

We zeggen niet dat dat buigen het ware buigen geweest is, maar al zou het uitwendig geweest zijn, in dat buigen heeft de Heere wél het oordeel opgeschort.

Voor Gods Kerk mag er onder dat buigen een oog komen op een buigende Middelaar, van Wie Jona een beeld was. Die volkomen Middelaar heeft het oordeel weggedragen. Dan mogen de klanken van het Evangelie gehoord worden. Dán wordt het Evangelie zo dierbaar voor een bankroet volk.

Wat ligt er veel in die twee woordjes 'tegen haar'. Daar ligt in dat de Heere zegt: Al uw gerechtigheden zijn niet meer dan een

wegwerpelijk kleet. Uw tranen zijn geen grond voor de eeuwigheid. Alles waar u uw bekering op bouwt, moet er aan, wil de meerdere Jona gestalte in uw leven kunnen krijgen.

‘Predik tegen haar; want hunlieder boosheid is opgeklommen voor Mijn aangezicht.’ Het zal niet meegevallen zijn voor Jona om deze beroepsbrief te lezen. Zijn hart is er ongetwijfeld sneller van gaan kloppen. We zeggen niet dat hij meteen opgestaan is. Maar hij is wel opgestaan. Daarover gaat het in onze derde gedachte:

### 3. *Wegvluchtend van God*

‘Maar Jona.’ Maar ... Dat is een verschrikkelijk ‘maar’. God heeft Zijn Jona een wonderlijk ambt gegeven. Dat geldt voor al Gods knechten. Waarom krijgen zij dat ambt? Waarom werd Jona geroepen? Was hij beter dan anderen? Had hij meer verdiend? Nee, dat blijkt wel uit het vervolg van de geschiedenis. Zouden wij zo iemand in dienst nemen?

Maar Jona ... Jona had eigenlijk moeten zeggen: Wat een eer, Heere, dat *ik* die ambassadeur mag zijn, dat *ik* naar die stad mag, hoewel ik ertegen opzie. Dominee Hoogerland vertelt in een van zijn preken dat hij als ouderling voor het eerst op ziekenbezoek moest. Met een bonzend hart stond hij voor het ziekenhuis.

Dat Jona ertegen opziet om dit werk te moeten doen, is begrijpelijk. Had hij maar gebeden: ‘Och, Heere, help me alstublieft, ik durf niet.’ Mozes kreeg ook een opdracht. Hij durfde niet en kon het niet. Ook hij wilde in eerste instantie niet, maar de Heere bracht hem op zijn plaats en bewaarde hem ervoor wat Jona ging doen.

Jona heeft zichzelf er niet voor over. Hij heeft alles wel overwogen. Het is een gevaarlijke reis naar Ninevé. Ze zouden hem wel dood kunnen slaan in Ninevé! Bovendien heeft hij er moeite mee dat hij voor de heidenen moet preken. De woorden Gods zijn toch aan Israël toevertrouwd? Hij weet goed Wie zijn Meester is, en dat de Heere uiteindelijk bepaalt waar hij heen moet. Maar hij wil niet naar Ninevé en hij durft niet naar die machtige wereldstad. Diep in zijn hart hoopt hij dat er geen berouw zal komen in die stad. Hij weet uit zijn eigen leven dat de Heere barmhartig

is, lankmoedig en groot van goedertierenheid. Dat zou bij hem gunning teweeg moeten brengen. Het hoort een wonder voor hem te zijn dat hij zelf nog niet in de hel ligt.

Maar Jona is niet op zijn plaats. *Hij* naar Ninevé? Dat nooit. In gedachten ziet hij mogelijk de Ninevieten, de Assyriërs, al komen om zijn volk te benauwen. Jona wil niet naar Ninevé. Hij staat op, hij maakt zich op om te vluchten. Niet naar God toe, maar van God af.

In plaats van naar het oosten te gaan, de plaats waar de zon opkomt, vlucht hij naar het westen. De plaats waar de zon onder gaat. Hij vlucht van God af naar het land van de duisternis. Waar het donker wordt in zijn ziel. Jona is zowel een type van de eerste Adam als van de tweede Adam. In hoofdstuk 1 is hij een type van de eerste Adam. In hoofdstuk 2 is hij een type van de meerdere Jona, de tweede Adam. We kunnen deze tweede Adam, Christus, niet leren waarderen en kennen, niet liefhebben en nodig hebben als er geen kennis is aan de eerste Adam.

In hoofdstuk 1 is Jona een beeld van Adam, die ook is weggevlucht. Bevende verborg hij zich met zijn vrouw Eva achter een struik. En, Adam en Eva zouden nooit meer naar God toe gegaan zijn, u en ik ook niet, als God hen niet opgezocht had. De dichter van Psalm 32 waarschuwt voor deze weg van God af met de woorden: 'Wie God verlaat, heeft smart op smart te vrezen.'

'Maar Jona maakte zich op om te vluchten naar Tarsis, van het aangezicht des HEEREN.' Daar gaat Jona. De rust is weg uit zijn leven. Hij pakt zijn spullen en vlucht zo ver mogelijk bij de Heere vandaan. Maar Jona weet toch wel dat hij God niet kan ontlopen? Jazeker.

Zijn jullie daar ook wel eens achter gekomen, jongens en meisjes? Is het wel eens gebeurd in je leven dat je de Heere niet meer kon ontlopen? Dat de Heere je achterhaalde en zei: 'Tot hier toe en niet verder'? Is God jullie al te sterk geworden? We zijn allemaal op de weg van Jona. We lopen bij God vandaan. Adam was de eerste, wij doen het ook. We lopen allemaal van het aangezicht van God weg. We zoeken Zijn aangezicht niet. Hoewel

het toch waar is, dat Gods vriendelijk aangezicht vrolijkheid en licht geeft voor alle oprechte harten. Maar we begeren dat niet. We zijn allen met Jona op weg naar de duisternis. En als God het niet verhoedt, is dat de *eeuwige* duisternis. Buiten Christus is God tegen ons! Nu is er nog een Zaligmaker. Er is nog een weg terug. De deur staat nog open. Maar dan moet u niet van God blijven wegvlugten. Dan moet u als een verlorene leren vluchten tot God. Smekend: ‘Al zou Hij mij doden, ik zou nog op Hem hopen.’ Dat doet Jona niet, dat doet de goddeloze mens niet, dat doet ook een kind van God niet als de Heere hem niet gedurig terechtbrengt.

Jona dwaalt gelijk een schaap in het rond. Hij gaat naar de havenstad Jafo, hij wil het land uit. Hij ziet een groot schip liggen van de Vernicische kooplieden. Die voeren waarschijnlijk naar Spanje. Dat was in die dagen een verre reis.

Het lijkt Jona nog mee te zitten ook. Hij vindt meteen een schip. Jona toch! Dat gaat niet goed met je. Maar Jona zet door. Hij komt bij het schip en krijgt toestemming om mee te varen als hij de vracht maar betaalt. Jona heeft er álles voor over. Kosten noch moeiten worden gespaard, álshij maar weg is van het aangezicht van de HEERE, als hij maar onder zijn roeping uit kan.

‘Maar Jona maakte zich op ...’ Niemand stopt hem. Hij gaat zo snel hij kan naar beneden in het schip. Hij is zo vermoeid van de emoties. Hij legt zich neer en probeert het alles te vergeten. En zowaar, hij valt nog in slaap ook. Samen met de zeelieden vlucht hij van het aangezicht van de Heere. Hij gaat mee met die heidenen, in plaats van in de weg der gehoorzaamheid met de gunste Gods naar Ninevé te gaan. Wat moet Jona daar duur voor betalen. Zijn rust is weg. Dat is een hoger bedrag dan hij in euro’s moet betalen, om het zo maar even te zeggen. Het licht en de vrede zijn weg in zijn hart. De Heere gaat Zich namelijk verbergen. Davids sap veranderde in zomerdroogten, omdat de hand van de Heere dag en nacht zwaar op hem was. Dat moet ook Jona ervaren. De Heere trekt Zijn aangezicht van Jona terug. Hij gaat niet mee met Zijn onwillige knecht. Toch zal Hij Jona



niet laten omkomen. Dit kleine Bijbelboek is een getuigenis van de trouw Gods voor een ontrouw volk.

In vers 4 staat er nog een goddelijk ‘maar’ achter. ‘Maar de HEERE ...’ Die enkele woorden doorkruisen de plannen van Jona. De Heere zegt: ‘Mijn raad zal bestaan, Jona. Niet jouw raad. Ik zal al Mijn welbehagen doen.’ En in dat welbehagen ligt ook verklaard dat de Heere Zijn eigen werk niet verwoesten kan. Hij zal Jona niet overgeven aan het oordeel waar hij zelf naartoe loopt.

De HEER' wou mij wel hard kastijden,  
Maar stortte mij niet in den dood;  
Verzachtte Vaderlijk mijn lijden,  
En redde mij uit allen nood.

Maar God Die rijk is in barmhartigheid, door de grote liefde waarmee Hij Jona en al de Zijnen heeft liefgehad ... Al Gods kinderen zijn van nature weglopers. Wat is het een wonder als we de goede kant op mogen lopen. Want als de Heere eventjes loslaat, gaan we weer de verkeerde kant op. Hebt u dat al geleerd in uw leven? Dat is ook de reden waarom Gods volk een *dagelijkse* bekering nodig heeft. Ze zijn en blijven van zichzelf afdwalende, afwijkende, ongehoorzame en rebellerende kinderen.

Maar de Heere zal hun afkeringen genezen. Maar ... Tegenover het ‘maar’ van Jona, staat Gods ‘maar’. Jona loopt weg van God, maar God kan van Jona niet af en Hij kan van Zijn volk niet af. Hij zal hen wel onder de roede doen doorgaan, maar Hij zal Zijn volk niet eindeloos kastijden, Hij zal ze niet verwoesten. Nooit zal Hij laten varen het werk dat Zijn hand begon.

Geliefden, waar loopt u naartoe? Hoe is uw weg? Het woord van de Heere komt heden tot u. Mocht het u eens in het hart raken, want dan gebeurt er wat. Met kracht! Dan gaan al onze bedenksels en excuses de deur uit, dan worden we aanvankelijk waar en oprecht gemaakt. Dan gaan we onze Rechter om genade bidden. Dan gaan we tot God zuchten en vluchten. Dan smeken we: ‘O

God, wees mij, de zondaar, genadig.' Dan wijzen we niet in de eerste plaats naar Ninevé, want dat Ninevé komen we dan hier vanbinnen tegen. En als Gods knechten dan 'tegen' u preken, o, dan is de boodschap wel hard, maar dan hebt u dat woord toch lief. En de Heere leert u eronder te buigen.

O, zoek dan de Heere nog en keer nog weder, gij afkerige kinderen. Mocht God het woord eens in uw hart brengen. Ga niet door naar beneden, want die weg eindigt in de eeuwige afgrond. Het is misschien maar een klein stapje meer. O, keer toch weer. De Heere doe door genade Zijn woord eens inzinken in uw hart. Hij trekke u door het 'maar' van Zijn welbehagen en grote barmhartigheid naar Hem toe als een schuldige zondaar. Omwille van de tweede Adam, de meerdere Jona, is er vergeving. Opdat Hij gevreesd wordt.

Amen.

### **Liturgie**

*Schriftlezing: Jona 1:1-10*

*Zingen: Psalm 25:4; Psalm 119:17 en 18; Psalm 32:5;*

*Psalm 51:6*